

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності

(назва навчальної дисципліни)

**ЗАВДАННЯ
для комплексної контрольної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:
кафедрою економіки підприємства та менеджменту, протокол № 11 від
19.04.2016.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення комплексних контрольних робіт (ККР) з навчальної дисципліни «Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності» є заміри залишкових знань здобувачів

Проведення ККР необхідне в наступних випадках:

- а) проведення самоаналізу ВНЗ (в т.ч. акредитаційного);
- б) проведення самоаналізу спеціальності (в т.ч. акредитаційного);
- в) проведення акредитаційної експертизи;
- г) формування акредитаційної справи.

ККР є обов'язковим елементом комплексу матеріалів навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, яке входить до складу освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії по спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

ККР є способом діагностики якості вищої освіти.

До виконання ККР залучаються всі здобувачі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» всіх форм навчання, після завершення ними вивчення даної дисципліни. У цих заходах мають прийняти участь не менше 90% спискового складу здобувачів, які перевіряються.

ККР з навчальної дисципліни «Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності» розробляється у відповідності до програми навчальної дисципліни.

Пакет ККР з навчальної дисципліни «Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності» включає мінімум 30 варіантів.

Кожен варіант складається з 20 тестових та 3 практичних завдань для контролю теоретичних знань і практичних навичок здобувача.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за виконання всіх завдань комплексної контрольної роботи, - 100.

Розподіл балів за виконання кожного завдання ККР наведено у розділі 3.

Тривалість виконання ККР з навчальної дисципліни «Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності» - 180 хвилин.

Пакети ККР розроблено кафедрою економіки підприємства та менеджменту.

До складу пакетів ККР входить:

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Анотація до комплексної контрольної роботи.
3. Комплексна контрольна робота з дисципліни.
4. Критерії оцінювання виконання завдань комплексної контрольної роботи.
5. Рецензія на комплексну контрольну роботу.
6. Перелік довідкової літератури, використання якої дозволяється при виконанні комплексної контрольної роботи.

Наслідки (результати) виконання ККР з навчальної дисципліни «Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності» є предметом ретельного аналізу кафедрою економіки підприємства та

менеджменту з метою виявлення недоліків у підготовці здобувачів і розробки заходів по їх усуненню.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

2.1. Зразок ККР

Завдання 1 (тестове). (20 балів)

1. До показників, що формуються із зовнішньої інформації належать:
 - а) показники загальноекономічного розвитку країни, показники кон'юнктури фінансового ринку, показники діяльності контрагентів і конкурентів, нормативно-регулюючі показники;
 - б) показники фінансової звітності підприємства, показники управлінського обліку, нормативно-планові показники, пов'язані з фінансовим розвитком;
 - в) показники кон'юнктури фінансового ринку, показники діяльності контрагентів і конкурентів, нормативно-регулюючі показники; показники фінансової звітності підприємства, показники управлінського обліку.

2. Показники фінансової звітності підприємства це показники, що формуються із :
 - а) зовнішніх джерел інформації;
 - б) внутрішніх джерел інформації;
 - в) змішаних джерел інформації.

3. Концепція вартості грошей в часі полягає в тому, що:
 - а) вартість грошей з часом змінюється з урахуванням норми прибутку;
 - б) вартість грошей з часом змінюється з урахуванням рівня інфляції;
 - в) вартість грошей з часом змінюється з урахуванням їх маси в обороті.

4. Сума інвестованих в даний момент грошових коштів, в яку вони перетворяться через певний період часу з урахуванням відповідної відсоткової ставки називається:
 - а) майбутня вартість грошей;
 - б) теперішня вартість грошей;
 - в) минула вартість грошей.

5. Методи нарахування відсотків можуть називатися:
 - а) антисептивними і рекурсивними;
 - б) простими і складними;
 - в) попередніми і прикінцевими.

6. Методичні підходи до оцінки вартості грошей в часі диференціюють:

- а) за оцінкою вартості грошей при дискретних потоках платежів по простих та складних відсотках;
- б) за оцінкою вартості грошей при дискретних потоках платежів по простих, складних відсотках та ануїтеті;
- в) за процесами нарощення вартості та її дисконтування.

7. Визначити майбутню вартість вкладу при використанні простого відсотка за рік за наступних умов: першопочаткова сума внеску 100 тис. грн., щопіврічна ставка 20%.

- а) 40 тис. грн.
- б) 120 тис. грн.
- в) 140 тис. грн.

8. Розрахувати теперішню вартість ануїтету, що здійснюється на умовах поступових платежів (пренумеранто), якщо сума кожного окремого платежу становить 1000 грн., дисконтна ставка 15% в рік

- а) 6742 грн.
- б) 3910 грн.

9. Формула розрахунку операційного важеля виглядає як спiввiдношення:

- а) поточного прибутку до маржинального доходу;
- б) маржинального доходу до поточного прибутку;
- в) маржинального доходу до постiйних витрат.

10. Показник, що визначається як рiзниця мiж маржинальним доходом та постiйними витратами має назву:

- а) порiг рентабельностi;
- б) операцiйний важiль;
- в) поточний прибуток.

11. Визначити запас фiнансової мiцностi, якщо виручка вiд реалiзацii 1000 грн, порiг рентабельностi в грошовому вираженнi 895 грн.

- а) 105 грн.
- б) 1,12 грн.
- в) 1895 грн.

12. Визначити поточний прибуток, якщо чистий прибуток за перiод становить 800 грн, вiдсотки за кредит 200 грн.

- а) 1000 грн.
- б) 600 грн.

13. Робочий капiтал розраховується як рiзниця мiж

- а) оборотними активами i поточними зобов'язаннями;
- б) поточними зобов'язаннями i оборотними активами;

в) власним капіталом і необоротними активами.

14. До оборотних активів належать:

- а) запаси, дебіторська заборгованість, власний капітал;
- б) запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти;
- в) запаси, дебіторська заборгованість, поточні зобов'язання.

15. Чому дорівнює сума робочого капіталу, якщо у підприємства відсутні довгострокові зобов'язання

- а) необоротним активам;
- б) власному капіталу;
- в) власним оборотним коштам.

16. Алгоритм розрахунку якого показника може бути представлений як співвідношення обсягу діяльності підприємства (обсягу випуску або реалізації продукції) в звітному періоді та середньої вартості необоротних активів підприємства у цьому ж періоді?

- а) показника рентабельності активів;
- б) коефіцієнту приdatності необоротних активів;
- в) показника фондовіддачі.

17. Яка система коефіцієнтів характеризує наскільки швидко сформовані активи обертаються в процесі господарської діяльності підприємства?

- а) коефіцієнти оцінки оборотності капіталу;
- б) коефіцієнти ліквідності;
- в) коефіцієнти оборотності активів.

18. Розбалансованістю позитивного та від'ємного грошового потоку генерується:

- а) валютний ризик;
- б) ризик неплатоспроможності;
- в) податковий ризик;
- г) структурний ризик.

19. Визначити величину операційного левериджу, якщо поточний прибуток звітного року становив 200 грн., базового 100 грн.; обсяги реалізації звітного періоду склали 4000 грн., а обсяги реалізації базового періоду дорівнювали 3500 грн.

- а) 0,2
- б) 4
- в) 7

20. Рівень цін та котирування цінних паперів на фінансового ринку здійснюється в рамках:

- а) ринкової складової фінансового механізму;
 б) внутрішньої складової фінансового механізму;
 в) системи конкретних методів та прийомів управління фінансовою діяльністю підприємства.

Завдання 2 (стереотипне). (5 балів) Річна потреба в певному виді сировини становить 1500 од. Розмір поточних витрат з розміщення замовлення, доставки товарів та їх зберігання в розрахунку на одну партію становить 13 тис. грн. Розмір поточних витрат по зберіганню одиниці запасу становить 10 тис. грн. на рік. Визначити оптимальну величину однієї партії сировини, кількість партій на рік, середню тривалість обороту однієї партії.

Завдання 3 (діагностичне). (6 балів) Аналіз технологічної карти виробництва озимої пшениці показав, що умовно-постійні витрати становлять 700 грн. на гектар, ціна 1 ц озимої пшениці 105 грн., змінні витрати на 1 ц озимої пшениці дорівнюють 90 грн. Визначити: а) критичний обсяг виробництва (урожайність) на 1 га; б) розрахувати обсяг виробництва (урожайність), який забезпечує прибуток 150 грн., 200 грн., 350 грн., 400 грн. на гектар.

Завдання 4 (евристичне). (9 балів) Баланс та фрагмент звіту про фінансові результати товариства АВС представлений в табл. 1. та табл. 2.

Таблиця 1.

Статті балансу	На початок періоду	На кінець періоду
1	2	3
Актив		
I. Необоротні активи		
Основні засоби		
залишкова вартість	1245	240
II. Оборотні активи		
Запаси	15967	8708
Незавершене будівництво	605	414
Готова продукція	3590	4616
Товари	6820	6988
Дебіторська заборгованість	9801	13451
Грошові кошти і їхні еквіваленти	1	6
БАЛАНС	42262	47052
Пасив		
I. Власний капітал		
Статутний капітал	705	1201
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	11911	12791
III. Довгострокові зобов'язання		
Довгострокові кредити банків	4483	633
IV. Поточні зобов'язання		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5829	10358
Короткострокові кредити банків	13845	13759

Поточні зобов'язання за розрахунками:		
з одержаних авансів	7410	6674
БАЛАНС	35000	39000

Таблиця 2.

Показники	За звітний період	За попередній період
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	126367	101658
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	111976	88044

На підставі наведених даних необхідно:

розрахувати показники оборотності дебіторської заборгованості, оборотності кредиторської заборгованості, оборотності запасів, коефіцієнт достатності робочого капіталу, коефіцієнт структури довгострокових вкладень, коефіцієнт ліквідності робочого капіталу;

розрахувати комплексний рейтинговий показник по кожному з періодів і визначити кращий;

розрахувати вплив зміни кожного з показників на рейтингову оцінку.

Дати рекомендації щодо покращення функціонування підприємства з урахуванням отриманих результатів.

2.2. Перелік завдань, які включено до складу ККР

Теоретичні завдання згідно з переліком програмних запитань для самодіагностики аспірантів:

1. Зміст, історія розвитку та зв'язок фінансового менеджменту з іншими науками.
2. Завдання фінансового менеджменту.
3. Предмет фінансового менеджменту.
4. Метод фінансового менеджменту.
5. Перший розділ активу балансу. Склад та економічний зміст.
6. Другий розділ активу балансу. Склад та економічний зміст.
7. Перший, другий розділи пасиву балансу. Склад та економічний зміст.
8. Третій розділ пасиву. Склад та економічний зміст.
9. Звіт про фінансові результати. Склад та економічний зміст.
10. Показники прибутковості діяльності в звіті про фінансові результати.

11. Звіт про рух грошових коштів. Склад та економічний зміст.
12. Прямий та непрямий метод складання звіту про рух грошових коштів. Їх економічний зміст.
13. Звіт про власний капітал. Склад та економічний зміст.
14. Показники ділової активності.
15. Економічний зміст та аналіз показників структури капіталу.
16. Економічний зміст та аналіз показників рентабельності.
17. Поняття та економічна сутність грошового потоку.
18. Класифікація грошових потоків.
19. Завдання управління грошовими потоками.
20. Показники оцінку руху грошових коштів.
21. Показники оцінки ефективності реальних інвестицій.
22. Поняття та класифікація прибутку.
23. Вимоги щодо процесу управління прибутком.
24. Завдання управління прибутком .
25. Елементи механізму управління прибутком.
26. Поняття та методика визначення рівня беззбитковості виробництва.
27. Економічний зміст та методика визначення операційного ліверіджа.
28. Аналіз показників в системі директ-костинг.
29. Активи як об'єкт фінансового менеджменту.
30. Управління оборотними активами.
31. Стратегія фінансування оборотних активів.
32. Управління грошовими коштами.
33. Економічна суть та поняття фінансового ризику.
34. Класифікація фінансових ризиків.
35. Показники рівня фінансового ризику .
36. Поняття та методи визначення величини робочого капіталу за балансом.
37. Рівні фінансової стабільності підприємства та умови їх визначення.
38. Менеджмент та методика розрахунку показників ліквідності балансу та платоспроможності.
39. Поняття та класифікація фінансових криз підприємства.
40. Завдання антикризового фінансового управління.
41. Поняття та причини виникнення банкрутства.
42. Показники оцінки імовірності банкрутства.

43. Прогнозування банкрутства за методикою Альтмана.
 44. Поняття та причини виникнення банкрутства.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Виконання кожного завдання комплексної контрольної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
90 – 100	A	відмінно	зараховано	
82 – 89	B	добре		
74 – 81	C	задовільно		
64 – 73	D	незадовільно	не зараховано	
60 – 63	E			
35 – 59	FX			
1 – 34	F			

Розподіл балів за виконання завдань комплексної контрольної роботи наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за завданнями для комплексних контрольних робіт

Завдання ККР (у кожному варіанті)	Комплексна контрольна робота		Сума балів
	ЗККР1	ЗККР2	
Максимальна кількість балів	50	50	100

ЗККР – завдання для комплексної контрольної роботи.

Критеріями оцінки аспірантів є:

Оцінка «100-98 балів» ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу; застосування не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури

та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами комерціалізації інновацій в сфері підприємництва, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання теоретичних ситуацій.

Оцінка «97-94 бали» ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу, рекомендованої літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами комерціалізації інновацій в сфері підприємництва, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання тестових завдань.

Оцінка «93-90 балів» ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та рекомендованої літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами комерціалізації інновацій в сфері підприємництва, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання тестових завдань. Допускаються незначні випадкові погрішності, які суттєво не впливають на повноту компетентностей аспірантів.

Оцінка «89-82 бали» ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та наявне вміння орієнтуватися в ньому; усвідомлене застосування знань для розв'язання тестових і практичних завдань; за умови виконання всіх вимог, які передбачені для попередньої оцінки, при наявності незначних арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення є правильним, але допущено незначних неточностей у розрахунках певних показників) або не зовсім повних висновків за одержаними результатами.

Оцінка «81-79 балів» ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних і тестових завдань. Практичні завдання виконуються в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при їх виконанні аспірант припускається окремих помилок.

Оцінка «78-74 балів» ставиться, якщо аспірант при виконанні тестових і практичних завдань ефективно застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичні завдання виконуються в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при їх виконанні аспірант припускається значних помилок.

Оцінка «73-70 балів» ставиться за недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання завдань білету; за умови, якщо завдання в основному виконані, а аспірант продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка «69-64 балів» ставиться за часткове вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання завдань білету; за умови, якщо завдання частково виконані, а аспірант при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка «63-60 бали» ставиться у випадках, якщо аспірант при виконанні теоретичних і практичних завдань без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається суттєвих помилок, стикається з труднощами при аналізі та порівнянні економічних явищ і процесів.

Оцінка «59-35 балів» ставиться аспіранту за не опанування значної частини програмного матеріалу, неправильне виконання теоретичних і практичних завдань, якщо він стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ і процесів в сфері підприємництва.

Оцінка «34-1 бал» ставиться аспіранту, що не опанував програмний матеріал, не може правильно виконати практичні і тестові завдання, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ і процесів.

Оцінка «0 балів» ставиться за невиконання завдань загалом.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей з різу залишкових знань здобувачів та іншої академічної документації.

4. РЕЦЕНЗІЯ НА КОМПЛЕКСНУ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ

Для кваліфікованого вирішення забезпеченості підприємств фінансовими ресурсами, спеціальні знання фінансового, управлінського, податкового обліку, економічного аналізу, аудиту.

Вивчення дисципліни «Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності» є необхідною складовою у підготовці висококваліфікованих підприємців та вимагає розробки та видання відповідного контролю знань.

Програма комплексної контрольної роботи підготовлена відповідно до вимог кредитно-модульної системи, містить перелік тем і питань до них для розгляду на теоретичних та практичних заняттях, список рекомендованих джерел.

Програмою ККР «Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності» передбачено перелік питань та завдань, які дозволяють об'єктивно оцінити рівень знань аспірантів з досліджуваної дисципліни.

Контрольна робота може бути рекомендована до друку і використання у навчальному процесі.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Основна

1. Фінансовий менеджмент : Навчальний посібник / [Лепейко Т.І., Миронова О.М., Кривобок К.В., Немашкало К.Р.]. - Харків: ХНЕУ, 2012. – 290 с.

2. Притиченко Т.І., Бихова О.М., Олійник Т.В. Ілюстративний матеріал з навчальної дисципліни "Економіка і фінанси підприємства" для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" усіх форм навчання /

Т.І. Притиченко, О.М. Бихова, Т.В. Олійник. - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 222 с.

3. Білик М. Д. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування: Монографія / М. Д. Білик. - Київ : [Пан Тот], 2012. – 279 с.

4. Фінанси підприємств: проблеми і перспективи : Монографія: у 3 т. Т. 2: [М.Д. Білик, С.В. Захарін, Р.І. Заворотній та ін.]. - Київ : [ПанТот], 2012. – 276 с.

5. Кузенко Т. Б. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва на засадах контролінгу: Монографія / Т. Б. Кузенко. - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 227 с.

6. Практикум з фінансового та управлінського обліку за національними стандартами: Навчальний посібник [М.Ф. Огійчук, Л.Г. Панченко, Л.О. Сколотій, Т.П. Шев'якова, В.В. Посилаєв].-Київ: Алерта, 2013. – 607 с.

7. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник [М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова, та ін.] Київ: Алерта, 2011. – 1040 с.

5.2. Додаткова

8. Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів спеціальності 8.03050301 «Економіка підприємства» усіх форм навчання / Укл. М.В. Афанасьєв, Усенко Н.М. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. – 70 с.

9. Синюгіна Н.В. Ілюстративний матеріал з навч. дисципл. "Контроль і ревізія фінансових операцій" /Н.В. Синюгіна. - Х.: ХНЕУ, 2013. – 27 с.

10. Берест М.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципл. "Управління фінансовою санацією підприємства" / М.М. Берест. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 46 с.

11. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Бюджетний менеджмент" / укл. С.В. Юшко; Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2013. – 59 с.

12. Сабліна Н. В. Метод. рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва" / Н. В. Сабліна, Т. Б. Кузенко. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 81 с.

13. Калишенко В.О. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Інвестування" / В.О. Калишенко, О.В. Слуцька. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 39 с.

14. Прохорова Т.П. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Фінанси підприємств" / Т.П. Прохорова, О.В. Птащенко. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 39 с.

15. Внукова Н.М. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни "Управління активами" / Н.М. Внукова, С.М. Рудак. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 30 с.

16. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни "Організація фінансової діяльності" / укл. М.М. Берест, Т.Б. Кузенко, О.Ю. Литовченко [та ін.]. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 127 с.

17. Рац О.М. Методичні рекомендації до виконання практичного завдання "Оцінка кредитоспроможності позичальника" з навчальної дисципліни "Банківські операції" / укл. О.М. Рац. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 30 с.

5.3. Ресурси Інтернет

18. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>

19. Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>

20. Наука управления. Этика бизнеса [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.businessodessa.ru/>